NLAB

Ο Μικρός Παίκτης

Μια παραβολή για το μπάσκετ, τη φιλία, τη μάθηση και την ευθύνη

Ελληνική έκδοση · αναθεώρηση 27 Οκτωβρίου 2026

I

Η ζωγραφιά

Ήταν πέντε το πρωί, σε ένα γήπεδο που δεν άξιζε να έχει όνομα.

Το ρολόι πίσω από τη γραμματεία είχε σταματήσει στο 2:42. Η μία μπασκέτα έγερνε λίγο προς τον τοίχο. Όλο το κτίριο μύριζε λαστιχένιο δάπεδο και καφέ που ήταν ζεστός πριν από μερικές ώρες.

Είχα μείνει ξύπνια το μεγαλύτερο μέρος της νύχτας, ξαναγράφοντας τις σημειώσεις από τον πρώτο μας αγώνα. Είχαμε χάσει με είκοσι τρεις πόντους. Οι σημειώσεις μου κατηγορούσαν τις αποστάσεις μας, τις αποφάσεις μας και την προσπάθειά μας, με αυτή τη σειρά. Κάθε εκδοχή είχε περισσότερες λεπτομέρειες. Καμία δεν εξηγούσε γιατί η Μάρα είχε σταματήσει να με κοιτάζει πριν από το ημίχρονο.

Η φωνή ακούστηκε πολύ κοντά στον αγκώνα μου, και για μια στιγμή με τρόμαξε.

«Μπορείς να μου ζωγραφίσεις έναν παίκτη που μαθαίνει;»

Σήκωσα το βλέμμα.

Στην άκρη της γραμματείας στεκόταν ένα αγόρι. Ήταν ίσως δώδεκα χρονών. Δεν φορούσε φανέλα με αριθμό ούτε τα χρώματα κάποιας ομάδας. Ένα μικρό, φθαρμένο σακίδιο ακουμπούσε στα πόδια του. Σε ένα από τα φερμουάρ ήταν δεμένη μια πράσινη κορδέλα. Στεκόταν εντελώς ακίνητο.

Το αγόρι περίμενε.

«Παίκτη του μπάσκετ;»

«Αν σε βοηθάει.»

Γύρισα ανάποδα ένα από τα φύλλα αγώνα και ζωγράφισα έναν παίκτη που κρατούσε μπάλα. Η φιγούρα στεκόταν όρθια, ισορροπημένη και έτοιμη.

Το αγόρι την εξέτασε.

«Αυτός είναι ένας παίκτης που περιμένει.»

Ξανακοίταξα. Είχε δίκιο. Ο παίκτης περίμενε ένα σφύριγμα, μια οδηγία ή την άδεια να ξεκινήσει.

Δοκίμασα δεύτερη φορά. Λύγισα τα γόνατα, έβαλα την μπάλα και στα δύο χέρια και ζωγράφισα τα μάτια να κοιτάζουν προς ένα φανταστικό καλάθι.

«Αυτός είναι ένας παίκτης που ξέρει τι να κάνει», είπε το αγόρι.

«Δεν είναι γι' αυτό η μάθηση;»

«Μετά, ίσως.»

Δοκίμασα τρίτη φορά. Αυτός ο παίκτης ντρίμπλαρε δυνατά, με το κεφάλι κάτω και το σαγόνι σφιγμένο, σαν να μπορούσε η μπάλα να του ξεφύγει από στιγμή σε στιγμή.

Το αγόρι κούνησε το κεφάλι. «Δεν φαίνεται να το αγαπάει.»

«Πρέπει να αγαπάς κάτι για να το μάθεις;»

Τα δάχτυλά του βρήκαν την πράσινη κορδέλα στο σακίδιο. Άργησε πολύ να απαντήσει.

«Δεν ξέρω. Είναι ένα από αυτά που ήρθα να μάθω.»

Άφησα κάτω το μολύβι. «Τότε ζωγράφισέ τον εσύ.»

«Δεν μπορώ. Γι' αυτό ζήτησα από σένα.»

Υπάρχουν παιδιά που ντρέπονται όταν ένας μεγάλος χάνει την υπομονή του. Άλλα φοβούνται. Αυτό το αγόρι απλώς περίμενε να περάσει η ανυπομονησία μου.

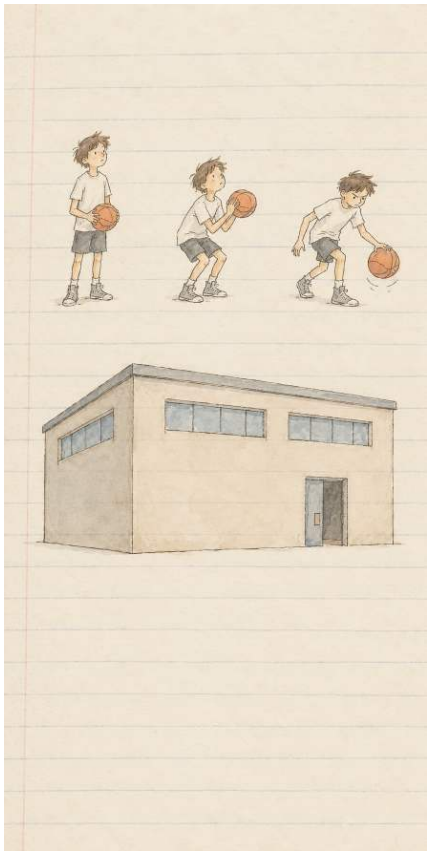
Δοκίμασα να ζωγραφίσω ένα πόδι που άργησε μισό δευτερόλεπτο να πατήσει, ένα χέρι που απλώνεται προς μια πάσα που δεν έχει έρθει ακόμα. Στο χαρτί έμοιαζαν με αδεξιότητα. Όταν τα διόρθωνα, η αίσθηση της μάθησης εξαφανιζόταν.

Στο τέλος ζωγράφισα τέσσερις τοίχους, μια στέγη, δύο ψηλά παράθυρα και μια μισάνοιχτη πόρτα.

«Ορίστε», είπα. «Ο παίκτης που μαθαίνει είναι μέσα.»

Το αγόρι έσκυψε πιο κοντά. Οι ώμοι του χαλάρωσαν λίγο.

«Ναι», είπε. «Εκεί μέσα υπάρχει αρκετός χώρος για να μάθεις.»

Μέσα υπήρχε χώρος για να μάθεις.

Κάθισε στο πάτωμα δίπλα στη γραμματεία.

«Δεν θα έπρεπε να είσαι με την ομάδα σου;» ρώτησα.

«Η δική σου πού είναι;»

Στην άλλη άκρη της πόλης, οι παίκτριές μας κοιμούνταν σε ένα φτηνό ξενοδοχείο, πιστεύοντας ότι θα ήξερα τι να κάνω όταν θα ξυπνούσαν. Γύρισα τις σημειώσεις του αγώνα ανάποδα.

«Είναι γραμμένο το όνομά σου σε κάποια λίστα;» ρώτησα. «Μια ομάδα, ένα νούμερο;»

«Όχι.»

Το είπε όπως άλλα παιδιά λένε το όνομά τους.

Τράβηξα την καρέκλα δίπλα στη δική μου. Πρώτα σήκωσε το σακίδιό του, προσεκτικά, για να μη γρατσουνίσει η αγκράφα το πάτωμα, και κάθισε δίπλα μου.

Το χαλασμένο ρολόι έδειχνε ακόμα 2:42.

Έτσι γνώρισα το αγόρι χωρίς νούμερο.

II

Οι τρεις μπασκέτες

Το αγόρι ήταν ακόμα εκεί όταν ήρθαν οι καθαρίστριες.

Κινούνταν γύρω του με σφουγγαρίστρες και τροχήλατους κάδους. Σήκωνε τα πόδια του όταν χρειάζονταν το πάτωμα από κάτω και τα κατέβαζε όταν περνούσαν. Μία από αυτές τον ρώτησε σε ποιον ανήκει. Εκείνος είπε: «Κανενός, σήμερα», και εκείνη φάνηκε να το βρίσκει λογική απάντηση για τουρνουά.

«Τότε γιατί είσαι εδώ;» τον ρώτησα, όταν έφυγε.

«Ήθελα να δω πώς μαθαίνουν οι αληθινοί παίκτες.»

«Θέλεις να γίνεις καλύτερος;»

«Σκέφτηκα ότι μπορεί να βοηθήσει.»

Κοίταξε προς τα γήπεδα. Στα περισσότερα τα φώτα ήταν ακόμα σβηστά.

«Εσύ έχεις δικό σου γήπεδο;» ρώτησε.

Σκέφτηκα τα γήπεδα που είχα δανειστεί για λίγο, νοικιάσει, προσπαθήσει να νοικιάσω και από τα οποία μου είχαν ζητήσει να φύγω. «Δικό μου, όχι.»

«Εγώ έχω.»

Σιγά σιγά, μέσα από τις περιγραφές του, άρχισα να σχηματίζω την εικόνα του γηπέδου του. Ήταν έξω, πίσω από μια σειρά γκαράζ, τσιμεντένιο, με έναν φράχτη στη μία πλευρά και μια λάμπα δρόμου που τον χειμώνα άναβε πολύ αργά. Δεν ήταν ούτε μεγάλο ούτε μικρό. Μια ρωγμή διέσχιζε τις γραμμές. Η βροχή μαζευόταν στην αριστερή γωνία.

Ήξερε κάθε ρωγμή.

Στο κέντρο του υπήρχε ένας μόνο μεταλλικός στύλος. Από αυτόν ξεκινούσαν τρεις βραχίονες, ο καθένας με ένα ταμπλό κι ένα στεφάνι, και ο καθένας κοίταζε προς μια διαφορετική άκρη του γηπέδου.

«Ποιος φτιάχνει τέτοιο γήπεδο;»

«Κάποιος που είχε λεφτά μόνο για έναν στύλο.»

Από οποιαδήποτε μπασκέτα, ήταν μισό γήπεδο. Αλλά για να επιτεθείς σε άλλη μπασκέτα, δεν μπορούσες να πάρεις τον σύντομο δρόμο. Έπρεπε να ξεκινήσεις κάτω από τη μία μπασκέτα, να κάνεις τον μακρύ γύρο του στύλου, να περάσεις δίπλα από την τρίτη μπασκέτα στη μέση και να βγεις προς την απέναντι. Τότε το μισό γήπεδο γινόταν ολόκληρο.

Το πρώτο ταμπλό ήταν φθαρμένο από τον καιρό, αλλά ίσιο. Το γυμνό μεταλλικό στεφάνι δεν είχε καθόλου διχτάκι.

«Αυτό το χρησιμοποιώ για να πιάνω», είπε. «Πετάω την μπάλα στο ταμπλό από κάθε γωνία. Χωρίς διχτάκι, μπορώ να την πετάξω στο ταμπλό και από κάτω από το στεφάνι. Μετράει μόνο το πιάσιμο.»

Το δεύτερο ταμπλό ήταν στραβό, και το στεφάνι του ήταν τραβηγμένο προς τα κάτω από τη μία πλευρά. Ένα παλιό διχτάκι κρεμόταν άνισα από το στραβωμένο στεφάνι.

«Αυτό ποτέ δεν σου δίνει πίσω την μπάλα όπως το περιμένεις. Εκεί είμαστε η μπασκέτα κι εγώ, ένας εναντίον ενός. Όποιος φτάσει πρώτος στο δέκα.» Παραλίγο να γελάσει. «Τις περισσότερες φορές κερδίζει αυτό.»

«Γιατί δεν ισιώνεις το στεφάνι;»

«Σε αυτό μαθαίνω τα περισσότερα.»

Η τρίτη μπασκέτα ήταν καλοσυντηρημένη: ίσιο ταμπλό, στρογγυλό και αλφαδιασμένο στεφάνι, και κάθε θηλιά του διχτυού ακέραιη.

«Αυτή την κρατάω τέλεια για να μην ξεχάσω πώς είναι όταν κάτι είναι τέλειο.»

Με τον μακρύ γύρο γινόταν ολόκληρο γήπεδο.

Τα δάχτυλά του βρήκαν την πράσινη κορδέλα στο σακίδιο.

«Τη χρησιμοποιεί κι άλλος;» ρώτησα.

«Κάποια πιο μικρή. Συνήθως φτάνει πριν από μένα.»

Τα δάχτυλά του έμειναν στην κορδέλα. Περίμενα να πει κι άλλα, αλλά άρχισε να μου μιλάει για τη ρωγμή στο γήπεδο.

«Ποιος σου τα έμαθε όλα αυτά;»

«Οι μπασκέτες.»

«Οι μπασκέτες δεν μπορούν να διδάξουν.»

«Τότε γιατί βάζεις συνέχεια τους παίκτες σου δίπλα τους;»

Έβγαλα το σημειωματάριό μου. Εκείνος κοίταζε το μολύβι.

«Θα γράψεις αυτό που είπα;»

«Ίσως.»

«Και θα το δοκιμάσεις;»

Σκεφτική, κοίταξα το γήπεδο πέρα από το σημειωματάριο.

Μου είπε ότι κάθε πρωί, πριν προπονηθεί, έκανε τον γύρο του γηπέδου του. Έψαχνε για χαλαρές πέτρες, καινούργιες ρωγμές και αγριόχορτα που φύτρωναν ανάμεσα στις γραμμές.

«Αν ξεριζώσεις το αγριόχορτο όσο είναι μικρό, βγαίνει και η ρίζα», είπε. «Αν περιμένεις, σπάει και ξαναφυτρώνει. Μετά από λίγο νομίζεις ότι εκεί ανήκει.»

«Σου συμβαίνει να παραλείπεις τον πρωινό έλεγχο;»

«Μερικές φορές.»

Αυτή η απάντηση με ανακούφισε. Είχα αρχίσει να αναρωτιέμαι αν ξεχνούσε ποτέ τίποτα.

«Και τι γίνεται αν παραλείψεις μια μέρα;»

«Το γήπεδο είναι ακόμα εκεί την επόμενη μέρα.»

«Ένα γήπεδο πάντα σε περιμένει», είπε. «Είναι ένας από τους λόγους να έχεις ένα.»

Μια από τις καθαρίστριες πέρασε μια φαρδιά σφουγγαρίστρα ανάμεσά μας και έσβησε τις πατημασιές μας από το βερνικωμένο παρκέ.

III

Πού ή πότε

Στις έξι άρχισαν να φτάνουν οι πρώτες ομάδες.

Πόρτες άνοιξαν. Σακίδια χτύπησαν στο πάτωμα. Μπάλες ξέφυγαν από τα καρότσια και τις φώναξαν πίσω. Προπονητές διέσχιζαν το γήπεδο κρατώντας καφέ και βεβαιότητα.

Το αγόρι παρακολουθούσε ένα κορίτσι που εξασκούνταν σε ένα κόψιμο προς το καλάθι με τον πατέρα της. Έκανε κόψιμο από το φτερό προς το καλάθι. Η πάσα χτύπησε στον τοίχο πίσω της.

«Ξανά», είπε ο πατέρας.

Έτρεξε πιο γρήγορα. Η δεύτερη πάσα τη χτύπησε στον ώμο.

«Είσαι σε λάθος θέση.»

Το αγόρι με κοίταξε. «Είναι;»

«Πρέπει να πάρει την πάσα κοντά στο καλάθι.»

«Το ξέρω. Αλλά το πρόβλημα είναι πού τη βρίσκει ή πότε;»

«Τι;»

«Πού πηγαίνει εκείνη. Πότε φεύγει η μπάλα.»

Το κορίτσι έφτανε στη σωστή θέση, αλλά η μπάλα έφτανε μετά από αυτήν. Ο πατέρας της διόρθωσε τη διαδρομή της. Εκείνη έκανε την ίδια διαδρομή πιο προσεκτικά. Η πάσα άργησε πάλι.

«Πότε», είπα.

Το αγόρι έγνεψε.

Πήγα κοντά τους πριν καν αποφασίσω να πάω. «Μπορώ να δοκιμάσω κάτι;»

Ο πατέρας κοίταξε τη μπλούζα μου και μετά την μπάλα στα χέρια του. «Παρακαλώ.»

Ζήτησα από το κορίτσι να κάνει το ίδιο κόψιμο. Αυτή τη φορά είπα στον πατέρα της να αφήσει την μπάλα τη στιγμή που εκείνη περνούσε τη γραμμή των τριών πόντων. Η πάσα βρήκε τα χέρια της κάτω από το καλάθι.

Δεν πανηγύρισε. Στο πρόσωπό της φάνηκε πως είχε καταλάβει.

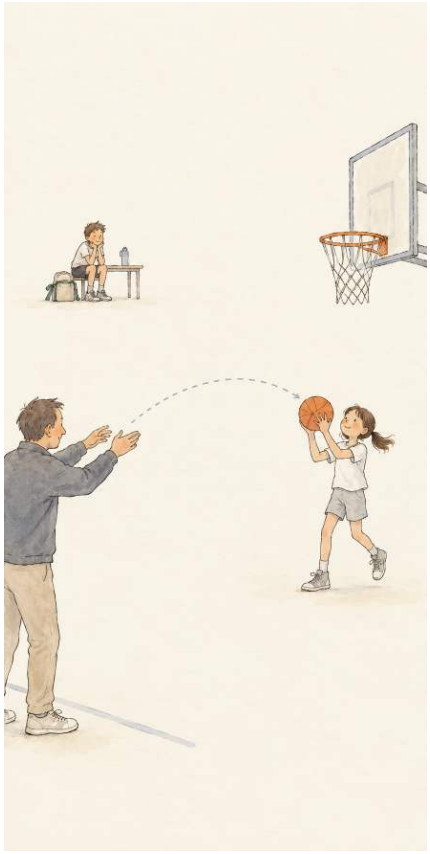
Ο πατέρας είπε: «Αυτό της λέω κι εγώ.»

Το κορίτσι κρατούσε την μπάλα. «Εσύ μου έλεγες πού να τρέξω.»

Άνοιξε το στόμα του και μετά κοίταξε τη γραμμή που είχε περάσει.

«Μπορούμε να το κάνουμε άλλη μία φορά;» με ρώτησε.

Στο επόμενο κόψιμο άφησε την μπάλα νωρίτερα. Εκείνη την έπιασε κάτω από το καλάθι και του τη γύρισε.

Αυτή τη φορά η πάσα βρήκε τα χέρια της.

Επέστρεψα στη γραμματεία.

«Δεν της το έλεγε αυτό», είπε το αγόρι.

«Όχι.»

«Γιατί νόμιζε ότι της το έλεγε;»

«Γιατί οι μεγάλοι συχνά θυμούνται την οδηγία που ήθελαν να δώσουν, όχι αυτή που έδωσαν στ' αλήθεια.»

«Το κάνουν αυτό και οι προπονητές;»

«Κυρίως οι προπονητές.»

Πίσω μας, ο πατέρας της ρώτησε: «Αυτό ήταν καλύτερο;» Αυτή τη φορά περίμενε την απάντησή της.

Μετά από αυτό, το αγόρι με παρατηρούσε πιο προσεκτικά.

«Στον χθεσινό μας αγώνα», είπα, «εστιάζαμε συνέχεια στο *πού*. Ίσως η πραγματική ερώτηση ήταν το *πότε*.»

«Ίσως.»

«Δεν ακούγεσαι πεπεισμένος.»

«Δεν είδα τον αγώνα.»

Ήταν η πρώτη φορά εκείνο το πρωί που κάποιος αρνήθηκε να έχει γνώμη γι' αυτόν.

Ξαναγύρισα τις σημειώσεις μου. Δίπλα στο ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ έγραψα ΧΡΟΝΙΣΜΟΣ.

Ήταν η πρώτη τίμια σημείωση που έκανα όλη τη νύχτα.

IV

Η αίθουσα των τροπαίων

Ο διευθυντής του τουρνουά μάς βρήκε στις έξι και μισή.

Φορούσε ακουστικά με μικρόφωνο, παρόλο που κανείς δεν μιλούσε μέσα. Κοίταξε το αγόρι και μετά το πρόχειρό του.

«Όνομα; Ομάδα; Νούμερο;»

Το αγόρι δεν είχε κανένα από τα τρία.

«Τα παιδιά δεν επιτρέπεται να κάθονται δίπλα στη γραμματεία χωρίς διαπίστευση», είπε ο διευθυντής.

«Πού μπορεί να καθίσει;» ρώτησα.

Ο διευθυντής έδειξε έναν διάδρομο. «Οπουδήποτε εκτός από εδώ.»

Έτσι περπατήσαμε.

Ο διάδρομος κατέληγε σε μια αίθουσα με γυάλινους τοίχους, όπου εκτίθονταν τα τρόπαια από παλιότερα τουρνουά. Κύπελλα γέμιζαν τα ράφια. Φωτογραφίες κάλυπταν τον υπόλοιπο χώρο. Σε κάθε φωτογραφία, ένας νικητής προπονητής στεκόταν στο κέντρο.

Μέσα, ένας άντρας τακτοποιούσε μετάλλια σε ίσιες σειρές.

«Ήρθατε νωρίς», είπε. «Ωραία. Οι νικητές έρχονται νωρίς.»

Με αναγνώρισε και ρώτησε για την ήττα μας. Πριν προλάβω να απαντήσω, πρόσφερε ο ίδιος την εξήγηση.

«Δεν το ήθελαν αρκετά.»

Το αγόρι κοίταξε τα μετάλλια. «Και πόσο είναι το “αρκετά”;»

Ο άντρας χαμογέλασε. «Περισσότερο από την άλλη ομάδα.»

«Και πώς φαίνεται ότι κάποιος το θέλει;»

«Φαίνεται στη νίκη.»

«Τότε πώς το ξέρετε πριν από τον αγώνα;»

Ο άντρας σταμάτησε να ευθυγραμμίζει τα μετάλλια.

Προσπάθησα να τον βγάλω από τη δύσκολη θέση. «Θέλει να πει ότι οι παίκτες πρέπει να αγωνίζονται.»

«Ξέρω τι θα πει αγωνίζομαι», είπε το αγόρι. «Δεν ξέρω πώς η ήττα αποδεικνύει ότι κάποιος ήθελε λιγότερο.»

Ο άντρας σήκωσε ένα χρυσό μετάλλιο και το άπλωσε προς το μέρος του.

«Αυτό το αποδεικνύει.»

«Το ασημένιο τι αποδεικνύει;»

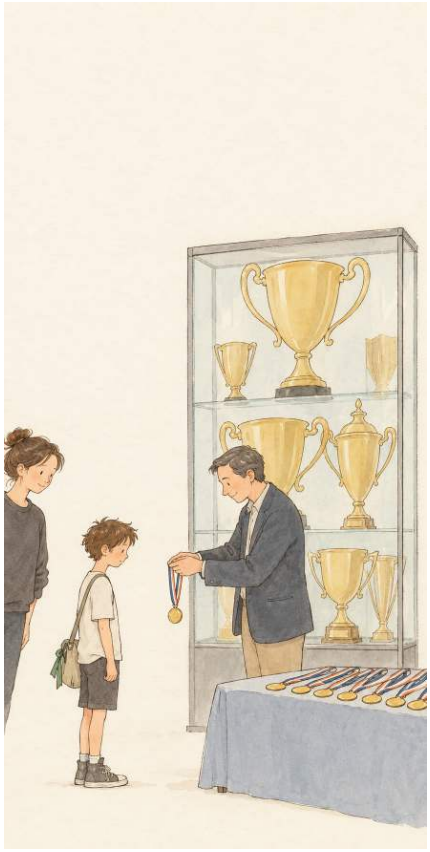
«Ότι κάποιος βγήκε δεύτερος.»

«Ήθελαν το ασημένιο;»

«Κανείς δεν θέλει το ασημένιο.»

«Τότε δεν μπορεί να είναι το πόσο το θέλεις αυτό που το κρίνει.»

Η αίθουσα βυθίστηκε στη σιωπή, παρόλο που ήταν γεμάτη σύμβολα νίκης.

Δεν άπλωσε το χέρι στο μετάλλιο.

Ο άντρας γύρισε προς εμένα. «Είναι μαζί σας;»

«Όχι», είπα.

Η απάντηση βγήκε πολύ γρήγορα. Το αγόρι κοίταξε εμένα και μετά το μετάλλιο.

Ο άντρας συνέχισε τις σειρές του. «Ωραία. Τέτοιες ερωτήσεις κολλάνε.»

Φύγαμε από την αίθουσα των τροπαίων.

Στον διάδρομο, το αγόρι είπε: «Θέλεις να κερδίσεις σήμερα;»

«Πάρα πολύ.»

«Τότε είχε λίγο δίκιο;»

«Λίγο.»

«Σε ποιο σημείο;»

Το σκέφτηκα περισσότερο απ' όσο περίμενα. «Το να θέλεις μετράει. Απλώς δεν μετριέται με ένα μετάλλιο.»

Έγνεψε. Μετά είπε: «Μπορούσες να πεις ότι ήμουν μαζί σου.»

«Μετά βίας σε ξέρω.»

«Αυτό είναι αλήθεια.»

V

Η αίθουσα βίντεο

Η επόμενη πόρτα ήταν ανοιχτή.

Μέσα, έξι προπονητές έβλεπαν τους χθεσινούς αγώνες σε έξι οθόνες. Όλοι φορούσαν ακουστικά. Οι παίκτες στις οθόνες ήταν γεμάτοι κύκλους, βέλη, γωνίες και χρωματιστά σημάδια.

Ένας από τους προπονητές μού έγνεψε να μπω. «Κόψαμε κλιπ από τον αγώνα σας.»

Μου έδειξε μια επίθεση από τη δεύτερη περίοδο. Η γκαρντ μας υποδέχτηκε την πάσα στο φτερό, δίστασε και τη γύρισε πίσω. Ο προπονητής πάγωσε την εικόνα.

«Κακή απόφαση.»

Έβαλε στη στιγμή μια κόκκινη ετικέτα.

«Τι έπρεπε να κάνει;» ρώτησε το αγόρι.

«Να επιτεθεί στο κενό.»

«Ήταν ανοιχτό το κενό;»

Ο προπονητής γύρισε τρία δευτερόλεπτα πίσω. «Εκεί.»

«Ήταν ανοιχτό πριν πιάσει την μπάλα.»

«Ακριβώς. Ήταν πολύ αργή.»

«Μπορούσε να το δει;»

Ο προπονητής μεγέθυνε τη λήψη από ψηλά. Από ψηλά φαίνονταν τα πάντα.

«Αυτό το βλέπει ο καθένας.»

Το αγόρι έδειξε την αμυντικό ανάμεσα στη γκαρντ μας και στο κενό.

«Εμείς βλέπουμε πάνω από αυτήν», είπε. «Η δική σου παίκτρια μπορούσε;»

«Έπρεπε να το δει.»

«Της έδειξε κανείς πού και πώς να κοιτάξει;»

Ο προπονητής δεν απάντησε.

Το αγόρι κράτησε το δάχτυλο στην οθόνη, πάνω στον χώρο που έκρυβε η αμυντικός. «Τότε ίσως να μην είναι καν λάθος», είπε αργά. «Ίσως δεν έχει μάθει ακόμα να διαβάζει τα κενά. Ή ξέρει, αλλά από τη γωνία που στεκόταν, αυτό το κενό δεν φαινόταν.»

Πέρασε το νύχι του αντίχειρα πάνω από την πράσινη κορδέλα. «Κι εγώ έχω πει σε κάποια ότι έπρεπε να δει πράγματα που δεν μπορούσε ακόμα να δει.»

Ο προπονητής δεν είπε τίποτα. Άλλαξε την ετικέτα από κόκκινη σε πορτοκαλί. Ήταν μια μικρή αλλαγή, αλλά την πρόσεξα.

Μπορούσε να το δει;

Σε μια άλλη οθόνη, αριθμοί έδειχναν κάθε πάσα, κάθε σουτ, κάθε τρέξιμο, κάθε λάθος της προηγούμενης μέρας: κάθε βήμα που είχε κάνει ο καθένας. Οι αριθμοί ήταν όμορφοι. Έκαναν τους αγώνες να μοιάζουν σαν να ήξεραν από πάντα τι σήμαιναν.

«Ποιος αριθμός τη βοηθάει σήμερα;» ρώτησε το αγόρι.

«Όλοι», είπε ένας δεύτερος προπονητής.

«Δεν μπορεί να τα έχει όλα αυτά στο μυαλό της όταν παίζει.»

«Γι' αυτό έχει εμάς.»

Κοίταξα την παγωμένη εικόνα της γκαρντ μου. Στο ημίχρονο της είχα ζητήσει έντεκα διορθώσεις. Μπορούσα να τις απαγγείλω. Δεν θυμόμουν αν είχε πει εκείνη κάτι.

«Σου είπε τι είδε;» με ρώτησε το αγόρι.

«Όχι.»

«Τη ρώτησες;»

«Όχι.»

Δεν είπε τίποτε άλλο. Σηκώθηκε και περίμενε δίπλα στην πόρτα.

Πριν φύγω, ζήτησα το κλιπ. Ο προπονητής μού το έστειλε στο κινητό, χωρίς κανένα σημάδι.

Το είδα στον διάδρομο. Χωρίς τα βέλη, χρειάστηκε να το δω τρεις φορές για να βρω το κενό.

VI

Ο παίκτης που τα παράτησε

Επιστρέφοντας από την αίθουσα βίντεο, περάσαμε από το Γήπεδο Πέντε.

Ένας αγώνας ήταν στο τελευταίο του λεπτό. Στη γραμματεία καθόταν ένα ψηλό αγόρι γύρω στα δεκαεπτά, με κορδόνι εθελοντή στον λαιμό. Χειριζόταν το ρολόι χωρίς να σηκώνει το βλέμμα. Δίπλα στο φύλλο αγώνα υπήρχε ένα χοντρό τετράδιο με μαλακό, τσακισμένο εξώφυλλο.

Το αγόρι σταμάτησε.

«Δεν βλέπει τον αγώνα», είπε.

«Δουλεύει.»

«Ούτε αυτό βλέπει.»

Η κόρνα ήχησε. Οι ομάδες έδωσαν τα χέρια και οι επόμενες δύο άρχισαν να ζεσταίνονται. Ο εθελοντής έμεινε στη θέση του. Καθίσαμε στην άκρη του τραπεζιού του.

«Παίζεις;» τον ρώτησε το αγόρι.

«Έπαιζα.»

«Γιατί σταμάτησες;»

«Ο προπονητής δεν με εμπιστευόταν.»

«Γιατί όχι;»

«Γιατί δεν βελτιωνόμουν.»

«Γιατί δεν βελτιωνόσουν;»

«Γιατί δεν με έβαζε να παίξω.»

Ο κύκλος είχε κλείσει. Είχα ακούσει παραλλαγές του πολλές φορές, συνήθως από την ασφαλή πλευρά ενός γραφείου.

Το αγόρι κοίταξε το τετράδιο. «Τι έχει μέσα;»

Ο μεγαλύτερος παίκτης το γύρισε προς το μέρος μας. Σελίδα με τη σελίδα, με μικρά, προσεκτικά γράμματα: ημερομηνίες και κάτω από κάθε ημερομηνία προτάσεις. *Κράτα τον αγκώνα μέσα. Μπάλα πιο ψηλά. Μην κοιτάς τον πάγκο. Δες την αδύναμη πλευρά. Σούταρε με αυτοπεποίθηση. Πιο αργά. Πιο γρήγορα.* Μερικές γραμμές ήταν σβησμένες. Μερικές ήταν γραμμένες δύο φορές.

«Ό,τι μου είπαν οι προπονητές μου», είπε. «Τέσσερα χρόνια. Τα έγραψα όλα για να μην τα ξεχάσω.»

«Και τα ξέχασες;»

«Όχι. Αυτό ήταν το πρόβλημα.» Έκλεισε το τετράδιο. «Στο τέλος, κάθε φορά που έπιανα την μπάλα, τα είχα όλα στο κεφάλι μου μαζί. Δεν μπορείς να παίξεις με σαράντα σελίδες στο κεφάλι.»

«Είχαν άδικο;»

«Τις περισσότερες φορές είχαν δίκιο.»

«Τότε τι ήταν λάθος;»

Το σκέφτηκε. «Κανείς δεν μου είπε ποτέ ποια οδηγία είχε σημασία και πότε. Και κάθε φορά που δοκίμαζα κάτι μόνος μου, ερχόταν μια καινούργια σελίδα.»

Το αγόρι γύρισε προς εμένα. «Εσύ έχεις κάνει ποτέ κάποιον να τα παρατήσει;»

Το τετράδιο του μεγαλύτερου παίκτη ήταν ανάμεσά μας. Δεν μπορούσα να πάρω τα μάτια μου από το τσακισμένο εξώφυλλο.

«Μάλλον πάνω από μία φορά», είπα. «Αλλά για έναν είμαι σίγουρη. Ένα αγόρι που δυσκολευόταν να τελειώσει λέι απ με το αριστερό χέρι. Νόμιζα ότι ήταν καλός. Του ζήτησα να έρχεται νωρίτερα τα Σάββατα, εν μέρει για να του το μάθω, εν μέρει για να δω αν το ήθελε αρκετά.»

«Ήρθε;» ρώτησε ο μεγαλύτερος παίκτης.

«Δύο φορές. Το τρίτο Σάββατο δεν ήρθε. Ούτε στην προπόνηση ξαναγύρισε.»

«Και τι είπες στον εαυτό σου;»

«Ότι δεν ήταν αρκετά αποφασισμένος.»

Για λίγο κανείς δεν είπε τίποτα.

Το αγόρι τράβηξε την καρέκλα του πιο κοντά στη δική μου. Τα πόδια της έκαναν έναν μικρό, παραπονεμένο ήχο στο πάτωμα.

Το αγόρι γύρισε ξανά προς τον μεγαλύτερο παίκτη. «Τι άλλο θυμάσαι;»

Ο μεγαλύτερος παίκτης κοίταζε το πάτωμα.

Τελικά είπε: «Μια φορά ήρθε μια πάσα από τη γωνία. Την έπιασα χωρίς να κοιτάξω. Αυτός που την πέταξε ήξερε πού θα ήμουν. Κανείς δεν χρειάστηκε να πει ούτε λέξη.»

«Θα μπορούσες ακόμα να πιάσεις τέτοια πάσα;»

«Δεν ξέρω.»

Μια μπάλα από το ζέσταμα είχε κυλήσει κάτω από το τραπέζι. Το αγόρι τη σήκωσε. Χωρίς προειδοποίηση, του έδωσε πάσα — όχι δυνατά, αλλά άσχημα. Ο μεγαλύτερος παίκτης την έπιασε πάνω στο στήθος του.

«Ήταν απαίσια πάσα», είπε.

«Αλλά την έπιασες.»

Ο μεγαλύτερος παίκτης κοίταξε την μπάλα στα χέρια του.

Ένα κορίτσι από το ζέσταμα του έκανε νόημα να της τη δώσει. Δεν την κύλησε πίσω. Σηκώθηκε και της έδωσε πάσα, ίσια και γρήγορη, κι εκείνη την έπιασε χωρίς να χάσει το βήμα της.

Ξανακάθισε. Μετά από λίγο, έβαλε το τετράδιο στην τσάντα του, κάτω από το τραπέζι, και έκλεισε το φερμουάρ.

Τα χέρια του θυμούνταν.

Φύγαμε πριν αρχίσει ο αγώνας.

Στον διάδρομο είπα: «Έπρεπε να τον είχες προειδοποιήσει πριν από την πάσα.»

«Τότε δεν θα ήξερα αν τα χέρια του θυμούνταν.»

«Μπορεί να τον τρόμαζες.»

Το αγόρι συνοφρυώθηκε. Ήταν η πρώτη μου διόρθωση που δεν δέχτηκε εύκολα.

«Πέτυχε», είπε.

«Αυτή τη φορά. Δεν το ήξερες πριν την πετάξεις.»

Μετά από αυτό περπατούσε σιωπηλός, κοιτάζοντας τα χέρια του. Στην επόμενη πόρτα περίμενε να τον προλάβω.

VII

Δεκατέσσερις ασκήσεις

Στην άλλη άκρη του κτιρίου, μια σφυρίχτρα ακουγόταν κάθε είκοσι τέσσερα δευτερόλεπτα.

Την ακολουθήσαμε ως το Γήπεδο Δώδεκα. Επτά παιδιά περνούσαν από άσκηση σε άσκηση, ενώ ένας προπονητής ξανάστηνε κώνους, μάζευε μπάλες, κοίταζε το ρολόι του και σφύριζε πάλι.

Μετρήσαμε δεκατέσσερις ασκήσεις, τριάντα πέντε σφυρίγματα, καμία ερώτηση και καθόλου νερό.

Όταν τελείωσε η προπόνηση, ο προπονητής κάθισε ακουμπώντας στον τοίχο. Έμοιαζε πολύ κουρασμένος για να βγάλει τη σφυρίχτρα από το στόμα του.

«Ποιο πρόβλημα έλυνε η έβδομη άσκηση;» ρώτησε το αγόρι.

Ο προπονητής έκλεισε τα μάτια. «Ποια ήταν η έβδομη;»

«Δύο σειρές. Υποδοχή, πίβοτ, πάσα.»

«Αυτή την κάνουμε πάντα στις επτά και τέταρτο.»

«Αυτό είναι το πότε. Σε τι χρησιμεύει;»

Ο προπονητής άνοιξε τα μάτια.

Περίμενα να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Αντί γι' αυτό είπε: «Παλιά το ήξερα.»

Μας είπε ότι υπήρχε μια εποχή που κάθε άσκηση είχε έναν λόγο. Η μία μάθαινε στους παίκτες να σηκώνουν το κεφάλι και να κοιτάζουν πριν σκεφτούν τα χέρια τους. Η άλλη, το δεύτερο βήμα μετά από ένα σταμάτημα. Μια τρίτη τους έβαζε να διαλέξουν ανάμεσα σε πάσα και διείσδυση.

«Μετά ο σύλλογος έφερε ένα πρόγραμμα», είπε. «Μετά αξιολογήσεις. Μετά κι άλλες ηλικιακές κατηγορίες. Οι εξηγήσεις έγιναν πιο σύντομες. Δεν είχε μείνει κανείς να ρωτήσεις όταν κάτι σταματούσε να δουλεύει.»

«Να κάνεις το ίδιο πράγμα κάθε μέρα», είπε το αγόρι. «Είναι καλό;»

«Παλιά ήταν. Έτσι το έμαθαν.»

«Και τώρα;»

«Τώρα πια το κάνω μηχανικά, χωρίς να σκέφτομαι γιατί.»

«Μπορούμε να κάνουμε την έβδομη;» ρώτησε το αγόρι.

Ο προπονητής κοίταξε προς την έξοδο. «Σε δέκα λεπτά έχω άλλο γκρουπ.»

«Τότε προλαβαίνουμε μερικές επαναλήψεις.»

Στάθηκαν ο ένας απέναντι στον άλλον. Υποδοχή, πίβοτ, πάσα. Αργά.

Στην πέμπτη επανάληψη, ο προπονητής είπε: «Μην σηκώνεις το πόδι στήριξης.»

Στην έκτη: «Δες τις επιλογές σου πριν υποδεχτείς την μπάλα.»

Στην έβδομη σταμάτησε.

«Γι' αυτό ήταν.»

Για την όγδοη, πήρε τον κώνο που έλεγε στο αγόρι προς τα πού να γυρίσει.

«Τώρα διάλεξε εσύ», είπε.

Το αγόρι υποδέχτηκε την μπάλα, διάβασε πού στεκόταν ο προπονητής και έκανε πίβοτ μακριά του.

«Καλύτερα», είπε ο προπονητής.

Για την όγδοη, πήρε τον κώνο.

Όταν μπήκε το επόμενο γκρουπ, οι κώνοι ήταν ακόμα σωριασμένοι. Ο προπονητής έβαλε τα παιδιά να καθίσουν και τα ρώτησε τι περίμεναν από την προπόνηση.

Κανένα δεν ήξερε. Περίμενε παρ' όλα αυτά μια απάντηση.

Καθώς φτάναμε στην πόρτα, μου φώναξε: «Η πρώτη σου άσκηση τη Δευτέρα. Σε τι χρησιμεύει;»

Δεν μου άφησε καν χρόνο να ανοίξω το στόμα μου.

«Τέλος πάντων, πες μου όταν έρθεις στο επόμενο τουρνουά», είπε.

«Μου άρεσε», είπε το αγόρι καθώς φεύγαμε.

«Γιατί;»

«Γιατί ήθελε να θυμηθεί.»

«Φαινόταν κουρασμένος», είπα.

Το αγόρι κοίταξε πίσω μέσα από το τζάμι.

«Ήμουν πολύ σκληρός μαζί του;»

«Δεν νομίζω. Απλώς τον βοήθησες να θυμηθεί.»

Πίσω από το τζάμι, ο προπονητής άκουγε ένα κορίτσι που μόλις είχε σηκώσει το χέρι της.

VIII

Τα ίδια παπούτσια

Μέχρι τις οκτώ, ο κεντρικός διάδρομος ήταν γεμάτος.

Παίκτες πήγαιναν από γήπεδο σε γήπεδο κουβαλώντας ίδιες τσάντες. Μέσα σε πέντε λεπτά πέρασαν από μπροστά μας πάνω από πενήντα αγόρια. Πολλά φορούσαν τα ίδια παπούτσια. Πολλά είχαν την ίδια σοβαρή έκφραση που παίρνουν οι μεγάλοι όταν θέλουν να δείχνουν απασχολημένοι.

Μια γυναίκα με ακουστικά τους κατεύθυνε.

«Γήπεδο Τρία στο Γήπεδο Επτά. Γήπεδο Οκτώ στο Γήπεδο Τέσσερα. Μπλε ομάδα πάνω. Κόκκινη ομάδα απέναντι.»

«Πού πάνε;» ρώτησε το αγόρι.

«Στον επόμενο αγώνα τους.»

«Και μετά;»

«Στον επόμενο.»

«Πότε σταματάνε;»

«Όταν χάσουν.»

Δίπλα της στεκόταν ένας σκάουτερ κάτω από μια πινακίδα που έγραφε ΠΙΟ ΜΑΚΡΙΑ, ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ. Πρόσφερε αξιολογήσεις, κατατάξεις, θέσεις σε αγωνιστικές ομάδες για τουρνουά εκτός έδρας, ατομικές προπονήσεις, ελίτ καμπ και ένα πρόγραμμα που υποσχόταν να παρακάμψει μια ολόκληρη χρονιά εξέλιξης.

«Ποια χρονιά;» ρώτησε το αγόρι.

«Την αργή», είπε ο σκάουτερ.

«Τι γίνεται στην αργή χρονιά;»

«Κυρίως δουλεύουμε τα βασικά.»

«Τότε γιατί να θέλω να την παρακάμψω;»

Ο σκάουτερ τού έδωσε ένα φυλλάδιο. Στο εξώφυλλο, ένας παίκτης πετούσε μέσα από καπνό προς ένα καλάθι που δεν θα χωρούσε ποτέ σε εκείνη τη φωτογραφία.

«Πού φτάνω;» ρώτησε το αγόρι.

«Στο επόμενο επίπεδο.»

«Τι έχει εκεί;»

«Το επίπεδο μετά από αυτό.»

Το αγόρι επέστρεψε το φυλλάδιο.

«Νομίζω ότι θα πάω με τα πόδια.»

Ο σκάουτερ είχε ήδη στραφεί σε μια άλλη οικογένεια.

Συνεχίσαμε μέσα στο πλήθος. Κοντά στις πόρτες, μια ομάδα καθόταν σε έναν πάγκο και γελούσε με κάτι που είχε συμβεί στο πρωινό. Μια παίκτρια στεκόταν στη μέση και μιμούνταν τον τρόπο που μια άλλη της είχε πέσει ο δίσκος με το πρωινό. Το γέλιο τους έφτιαχνε γύρω τους μια αόρατη, χαρούμενη φούσκα.

Το αγόρι κοίταζε πολλή ώρα.

Το αγόρι κοίταζε πολλή ώρα.

«Η Νία γελάει έτσι», είπε. «Όταν αστοχεί σε σουτ ή χάνει την μπάλα, κάνει αναπαράσταση όλης της φάσης από την αρχή.»

Ήταν η πρώτη φορά που είπε το όνομά της.

«Μια φορά η μπάλα της έπεσε στη λακκούβα με τα νερά», είπε. «Μου έδωσε την τσάντα της να την κρατάω κι άπλωσε το χέρι να την πιάσει. Της βγήκε το παπούτσι κι έπεσε κι αυτό μέσα. Έτσι εγώ κρατούσα την τσάντα της και την μπάλα της, κι εκείνη ψάρευε το παπούτσι της.»

Παραλίγο να χαμογελάσει. Το χέρι του άνοιξε, σαν να κρατούσε ακόμα εκείνα τα πράγματα.

«Θα μπορούσες να πας μαζί τους», είπα, γνέφοντας προς την ομάδα.

«Δεν τις ξέρω.»

«Αυτό συνήθως ισχύει πριν πας μαζί με κάποιους.»

«Έχουν ήδη αρκετές παίκτριες.»

«Οι ομάδες συνήθως έχουν χώρο για έναν ακόμα.»

Σταμάτησε να περπατάει και έσφιξε το λουρί της τσάντας του. Είχα κι άλλα να πω, αλλά τα άφησα.

«Θα κάτσεις μαζί μου μέχρι να έρθουν;» ρώτησα.

Έγνεψε.

Βρήκαμε τον πάγκο έξω από τα αποδυτήριά μου. Μου άφησε χώρο χωρίς να σηκώσει το βλέμμα.

IX

Ο πάγκος

Η ομάδα μου έφτασε στις οκτώ και τέταρτο.

Μας βρήκαν στον πάγκο έξω από τα αποδυτήριά μας. Η Τες μού έδωσε το κλειδί του δωματίου μου, που το είχα ξεχάσει στην πόρτα του ξενοδοχείου. Η Μάρα ζήτησε από το αγόρι να μετακινήσει την τσάντα του για να καθίσει.

Τις μάζεψα γύρω από την άδεια οθόνη στην αίθουσα βίντεο.

«Χθες σας έδωσα πάρα πολλές απαντήσεις», είπα. «Σήμερα έχω μόνο δύο ερωτήσεις.»

Η Τες, η αρχηγός μας, σταύρωσε τα χέρια. «Χθες είχες έντεκα απαντήσεις. Τώρα θέλεις τις δικές μας;»

«Ναι.»

Δεν ξεσταύρωσε τα χέρια.

Έβαλα το κλιπ χωρίς σημάδια, με τη γκαρντ μας στο φτερό.

«Μάρα, τι είδες;»

Η Μάρα με κοίταξε για να καταλάβει αν ήταν τεστ.

«Η ψηλή τους ήταν βγαλμένη ψηλά. Νόμιζα ότι το κενό θα έκλεινε.»

«Τι χρειαζόσουν;»

«Την πάσα νωρίτερα. Ή τη Λιβ να κόψει αργότερα. Φτάσαμε μαζί.»

Πού και πότε.

Η Λιβ έσκυψε μπροστά. «Νόμιζα ότι άργησα.»

«Βιάστηκες», είπε η Μάρα.

Το είδαμε ξανά. Καθώς το κοιτάζαμε από διαφορετικές γωνίες, οι αποφάσεις έπαιρναν διαφορετικά σχήματα.

Για είκοσι λεπτά οι παίκτριες μίλησαν περισσότερο από μένα. Οι εξηγήσεις τους ήταν πολύ ακατάστατες. Έπεσαν πολλές φορές σε αντίφαση, αλλά στο τέλος βρήκαν ένα πρόβλημα που είχαν χάσει οι τρεις σελίδες σημειώσεών μου και που ήταν όλη την ώρα μπροστά στα μάτια μας. Προς το τέλος, η Τες είπε: «Η ψηλή τους βγαίνει πάντα όταν αλλάζουμε την μπάλα στην άλλη πλευρά.» Μετά φάνηκε ενοχλημένη που το είπε.

Τότε η Μάρα πρόσεξε το αγόρι.

«Προπονείται μαζί μας;»

Τον κοίταξα. Θυμήθηκα την αίθουσα των τροπαίων.

«Είναι μαζί μου», είπα.

Το αγόρι χαμήλωσε το βλέμμα.

«Ξέρει να παίζει;» ρώτησε η Μάρα.

«Ξέρω», είπε.

«Ωραία. Είμαστε εννιά.»

Στο γήπεδο παίξαμε τρία με τρία σε ένα καλάθι, και η τριάδα που περίμενε έμπαινε μετά από κάθε καλάθι. Η Μάρα πρότεινε ένα καλάθι να μετράει μόνο αν την μπάλα την είχαν ακουμπήσει και οι τρεις. Όλοι δέχτηκαν να το δοκιμάσουν.

Το αγόρι κινούνταν υπέροχα χωρίς μπάλα. Σταματούσε ισορροπημένο, έβλεπε χώρο νωρίς και έπιανε κάθε δύσκολη πάσα.

Αλλά κάθε φορά που έπαιρνε την μπάλα, πάγωνε.

Εξέταζε κάθε επιλογή μέχρι να εξαφανιστεί.

«Κυκλοφόρησέ την!» φώναξε η Μάρα.

Προτίμησε την εύκολη πάσα πίσω, σε αυτήν που του είχε δώσει την μπάλα.

Η επόμενη επίθεση ήταν ίδια. Το κενό μπορούσε να το βρει. Το να αφήσει την μπάλα σε κάποιον άλλο ήταν πιο δύσκολο.

Σταμάτησα το παιχνίδι.

«Τι βλέπεις;» τον ρώτησα.

«Πολλά πράγματα.»

«Διάλεξε ένα.»

«Κι αν είναι λάθος;»

«Τότε θα το διορθώσουμε μαζί», είπε η Μάρα.

«Δεν είμαι ακόμα σίγουρος.»

«Είδες τη Λιβ να ξεκινάει», είπα. «Δοκίμασε την πάσα όταν φεύγει. Θα δούμε μετά τι έγινε.»

Στην επόμενη επίθεση έπιασε την μπάλα ψηλά. Η Λιβ έκοψε. Εκείνος έδωσε πάσα, και η αμυντικός της Λιβ είχε ήδη μπει στη γραμμή της πάσας και την έκλεψε.

«Ξανά», είπε η Λιβ.

Τη δεύτερη φορά η αμυντικός δεν κοίταξε καν τη Λιβ. Ήταν σίγουρη ότι η πάσα θα ερχόταν.

Η Μάρα σταμάτησε την μπάλα. «Δεν μαρκάρει εσένα. Περιμένει την πάσα σου. Εσύ δεν πας ποτέ στο καλάθι, οπότε δεν χρειάζεται να ανησυχεί για σένα.»

Το αγόρι κοίταξε το καλάθι σαν να το είχε φέρει κάποιος πιο κοντά.

Η Λιβ έδειξε το ημικύκλιο κάτω από το καλάθι. «Αν μπορέσεις να του βάλεις δύο μάτια, σου χαμογελάει. Είναι η Φατσούλα. Προσπάθησε να φτάσεις εκεί. Ανάγκασέ την να βγει πάνω σου.»

Την επόμενη φορά επιτέθηκε στο καλάθι με ντρίμπλα, δύο δυνατά βήματα προς τη Φατσούλα. Η αμυντικός της Λιβ την άφησε για να τον σταματήσει. Εκείνος έδωσε πάσα. Η μπάλα βρήκε τη Λιβ στο τρέξιμο. Η Λιβ σκόραρε με λέι απ και τον έδειξε με το δάχτυλο. Η Τες πήρε την μπάλα κάτω από το καλάθι και την έβγαλε έξω από τη γραμμή του τριπόντου.

Για πρώτη φορά, το αγόρι χαμογέλασε χωρίς να προσπαθήσει να το κρύψει.

Ανάγκασέ την να βγει πάνω σου.

Τα τελευταία λεπτά καταργήσαμε τον κανόνα να ακουμπάνε και οι τρεις την μπάλα. Η Λιβ συνέχιζε να του δείχνει τα χέρια της όταν ξεκινούσε. Εκείνος συνέχιζε να ψάχνει τη σωστή στιγμή για την πάσα. Μια φορά, όταν δεν βγήκε κανείς πάνω του, κράτησε την μπάλα και σκόραρε μόνος του. Κανείς δεν του το είχε πει.

Με την επόμενη πάσα της, η Τες βρήκε τη Μάρα στον ελεύθερο χώρο. Στην επόμενη επίθεση η Τες ζήτησε πίσω την μπάλα. Η Μάρα της την έδωσε.

Όταν σταματήσαμε, το αγόρι κάθισε δίπλα μου για να ξαναδέσει το παπούτσι του. Τράβηξα το πόδι μου να μην τον εμποδίζω. Έδεσε τον κόμπο και έμεινε εκεί.

X

Ο αγώνας

Στο ημίχρονο χάναμε με έντεκα.

Η παλιά εκδοχή του εαυτού μου μπήκε πρώτη στα αποδυτήρια. Κουβαλούσε το φύλλο στατιστικών, διορθώσεις, μαρκαρίσματα και έναν λόγο για το πόσο επείγει. Ήταν έτοιμη να γεμίσει κάθε σιωπή πριν προλάβουν οι παίκτριες έστω να ακούσουν τις σκέψεις τους.

Την άφησα να περιμένει έξω.

«Το πρόβλημά μας είναι χρόνος ή χώρος;» ρώτησα.

Η Μάρα απάντησε πρώτη. «Χρόνος. Το βλέπουμε, αλλά η μπάλα φτάνει όταν η βοήθεια έχει ήδη επιστρέψει.»

«Τι μπορούμε να αλλάξουμε;»

Οι παίκτριες διαφώνησαν. Η Χάνα ήθελε περισσότερες διεισδύσεις: αν μπαίναμε στη ρακέτα, η βοήθεια θα έπρεπε να αποφασίσει νωρίς. Η Τες ήθελε παίκτριες στις γωνίες, για να έχει η βοήθεια περισσότερο δρόμο κι εμείς χώρο να εκμεταλλευτούμε. Μία άλλη πρότεινε λιγότερη ντρίμπλα και περισσότερα κοψίματα. Η Λιβ είπε ότι κόβαμε επειδή το έλεγε το σύστημα, όχι επειδή υπήρχε χώρος.

«Τότε σταματήστε να προσπαθείτε να παίξετε το σύστημα», είπα.

Η βοηθός μου με κοίταξε επίμονα. «Ξοδέψαμε τις τρεις τελευταίες προπονήσεις σε αυτό.»

«Και τι παίζουμε;»

«Ό,τι βλέπουμε», είπε η Λιβ. «Ό,τι μας δίνουν.»

«Δηλαδή οι τρεις προπονήσεις πήγαν χαμένες;»

«Όχι», είπε η Μάρα. «Χάρη σε αυτές μάθαμε τι πρέπει να προσέχουμε.»

Το αγόρι καθόταν στην άκρη του πάγκου με μια δανεική μπλούζα προθέρμανσης. Δεν ήταν δηλωμένος στο ρόστερ της ομάδας, οπότε δεν είχε δικαίωμα συμμετοχής. Παρακολουθούσε κάθε επίθεση σαν να ήταν μέσα του.

Στην τρίτη περίοδο κάναμε λάθη πιο γρήγορα. Η Μάρα έκανε διείσδυση κατευθείαν πάνω σε έναν τοίχο βοηθειών. Η Λιβ έκοψε πολύ νωρίς. Η Χάνα έδωσε πάσα σε χώρο που δεν τον είχε διαλέξει ακόμα κανείς.

Ήμουν έτοιμη να ζητήσω τάιμ άουτ.

Μετά άρχισαν να προσαρμόζονται.

Οι πάσες έφευγαν νωρίτερα. Τα κοψίματα περίμεναν. Οι γωνίες ήταν πάντα πιασμένες. Σε κάθε σουτ, κάποιες διεκδικούσαν το επιθετικό ριμπάουντ και οι υπόλοιπες γύριζαν στην άμυνα. Όταν το παίρναμε, έτρεχαν όλες, ακόμα και η Χάνα, που μισούσε το τρέξιμο. Ένα άστοχο σουτ, μετά το ριμπάουντ, γινόταν μία πάσα παραπάνω και ένα καλύτερο σουτ. Ο πάγκος άρχισε να λέει δυνατά ό,τι έβλεπε.

«Άδεια γωνία!»

«Υπάρχει βοήθεια!»

«Μία ακόμα!»

Η πάσα της Χάνα κατέληξε στην τρίτη σειρά.

«Δεν είχα φύγει ακόμα!» φώναξε η Λιβ.

Η Χάνα έγνεψε και έτρεξε πίσω στην άμυνα.

Στα μέσα της τέταρτης περιόδου, η Μάρα πήρε θέση μπροστά σε μια αντίπαλη που έκανε διείσδυση και έμεινε ακίνητη. Η παίκτρια έπεσε πάνω της. Το σφύριγμα ήταν εναντίον της Μάρα.

Ο διαιτητής ήταν ίσως δεκαέξι χρονών. Ήταν πίσω από τη φάση.

Η Μάρα γύρισε προς το μέρος του έξαλλη. Σηκώθηκα.

«Εμένα μου φάνηκε ότι είχες πάρει θέση», της είπα. «Θα τον ρωτήσουμε στη διακοπή. Συνέχισε να παίζεις.»

Εκείνη συνέχιζε να κοιτάζει τον διαιτητή.

«Στραβή μπασκέτα», είπε το αγόρι από την άκρη του πάγκου.

Η Μάρα τον κοίταξε χωρίς να καταλαβαίνει τι εννοούσε. Ξεφύσηξε και έτρεξε πίσω στην άμυνα.

Δύο επιθέσεις αργότερα, η ίδια παίκτρια έκανε ξανά διείσδυση. Αυτή τη φορά η Μάρα ήταν εκεί ένα βήμα νωρίτερα, μετωπικά και ακίνητη, έτσι που ακόμα και ένας διαιτητής πίσω από τη φάση μπορούσε να τη δει. Αυτή τη φορά ο διαιτητής καταλόγισε επιθετικό φάουλ.

Στην επόμενη επίθεση, έφτασε πρώτη σε μια ελεύθερη μπάλα. Όταν το κορίτσι που την κυνηγούσε σκόνταψε δίπλα της, η Μάρα έσκυψε και τη βοήθησε να σηκωθεί.

Δέκα δευτερόλεπτα πριν από το τέλος, χάναμε με έναν.

Ζήτησα τάιμ άουτ.

Οι παίκτριες με κοίταξαν.

«Τι βλέπετε;» ρώτησα.

Καμία δεν απάντησε αμέσως. Μετά το αγόρι έσκυψε μπροστά.

«Όταν η Μάρα σηκώνει την μπάλα, πού κοιτάζει η ψηλή τους;»

«Την μπάλα», είπε η Λιβ. «Πάντα την μπάλα.»

Η Λιβ πήρε τον μαρκαδόρο από το χέρι μου και έβαλε δύο τελείες μέσα στο μικρό ημικύκλιο κάτω από το καλάθι. Έγινε ένα χαμογελαστό προσωπάκι. Το αγόρι του χαμογέλασε κι αυτό.

«Η Φατσούλα», είπε η Λιβ.

Ζωγράφισε πέντε μικρούς κύκλους, πολύ ανοιχτούς: δύο στις γωνίες, δύο στα φτερά και έναν ψηλά. Μετά ένα βέλος μέσα από το κενό προς τη Φατσούλα.

Η Μάρα το έδειξε. «Μπορώ να φτάσω εκεί.»

«Κι αν έρθουν να με σταματήσουν;» ρώτησε η Μάρα.

Η Λιβ τράβηξε μια γραμμή πίσω προς τη γωνία. «Τότε είμαι εγώ εδώ.»

Οι άλλες έσκυψαν από πάνω. Η Τες μετακίνησε έναν κύκλο πιο ανοιχτά. Η Χάνα έσβησε μια γραμμή που έκοβε τον δρόμο της Μάρα. Η Λιβ έβαλε τον εαυτό της στη γωνία και χτύπησε δύο φορές τον πίνακα.

Το σύστημα των παικτριών, στον πίνακά μου.

«Κι αν αστοχήσουμε;» ρώτησε η βοηθός μου.

«Τότε αστοχούμε», είπε η Μάρα.

Η Μάρα έκανε διείσδυση προς τη Φατσούλα. Η ψηλή τους βγήκε στη βοήθεια για να τη σταματήσει. Η Λιβ έμεινε ανοιχτά και έδειξε τα χέρια της ζητώντας την πάσα, και η μπάλα την έφτασε πριν προλάβει να γυρίσει η αμυντικός.

Υποδέχτηκε την πάσα, ισορρόπησε και σούταρε.

Η μπάλα έκανε τον γύρο του στεφανιού και βγήκε. Η Τες πήγε για το ριμπάουντ. Η κόρνα ήχησε πριν προλάβει να τη στείλει ξανά πάνω.

Χάσαμε με έναν.

Για μερικά δευτερόλεπτα κανείς δεν κουνήθηκε.

Η Λιβ κάθισε και χαλάρωσε τα κορδόνια στο ένα της παπούτσι. Τα χέρια της έτρεμαν λίγο. Η Τες κάθισε δίπλα της χωρίς να μιλήσει.

Μετά η Λιβ έδειξε τη Μάρα. «Αυτή ήταν η σωστή πάσα.»

«Παρ' όλα αυτά ήθελα να μπει», πρόσθεσε.

«Κι εγώ», είπε η Μάρα.

Το αγόρι κοίταξε τη Λιβ. «Την επόμενη φορά;»

«Την επόμενη φορά», είπε εκείνη.

Στη χειραψία, η άλλη προπονήτρια κράτησε το χέρι μου μια στιγμή περισσότερο απ' ό,τι συνήθως. «Αλλάξατε κάτι στο ημίχρονο», είπε. «Ακόμα δεν ξέρω αν έκανε εμάς χειρότερες ή εσάς καλύτερες.»

Το αγόρι περίμενε δίπλα στο τούνελ.

«Λες να μάθαμε κάτι;» τον ρώτησα.

«Θα το ξέρεις αν είναι ακόμα εκεί αύριο.»

XI

Η δουλειά κάτω από το πάτωμα

Μετά τον αγώνα, το αγόρι επέστρεψε στη Μάρα την μπλούζα που του είχε δανείσει. Μια μπάλα κύλησε κάτω από την πιο χαμηλή κερκίδα.

Το αγόρι χώθηκε μέσα να την πάρει. Τον ακούσαμε να φωνάζει από το σκοτάδι.

Πίσω από τα διπλωμένα καθίσματα υπήρχε ένας στενός βοηθητικός χώρος γεμάτος σκόνη, παλιά ταινία και πράγματα χαμένα μέσα σε πολλές σεζόν: μια κόκκινη κάλτσα, δύο μπουκάλια νερού, μια σφυρίχτρα, ένα παιδικό ζευγάρι γυαλιά και δεκάδες μπάλες μπάσκετ που είχαν ξεφουσκώσει.

Η επιστάτρια του τουρνουά εμφανίστηκε με μια τρόμπα χειρός.

«Μετά από κάθε τουρνουά», είπε, «μαζεύω ό,τι κατάπιε το κτίριο.»

Δοκίμασε κάθε μπάλα. Μερικές κρατούσαν αέρα. Μερικές έχαναν από τη βαλβίδα. Μία είχε σκιστεί σε μια ραφή.

«Γιατί τις φτιάχνετε;» ρώτησε το αγόρι. «Πάνω έχει καινούργιες.»

«Πάνω πάντα νομίζουν ότι υπάρχουν καινούργιες. Εδώ κάτω ξέρουμε πόσες είναι.»

Του έδωσε την τρόμπα.

Δούλεψε μέχρι που η πρώτη μπάλα έγινε στρογγυλή κάτω από τα χέρια του. Η δουλειά προχωρούσε αργά. Τίποτα σε αυτήν δεν θύμιζε βελτίωση ή μάθηση.

«Ποιος σας βλέπει να το κάνετε αυτό;» ρώτησε.

«Συνήθως κανείς.»

«Τότε πώς ξέρουν ότι έχει σημασία;»

«Δεν ξέρουν. Αύριο απλώς χτυπάνε την μπάλα.»

Φούσκωσε άλλη μία.

Όσο φούσκωνε, εγώ στοίβαζα τις μπάλες που κρατούσαν αέρα. Οι ώμοι μου άρχισαν να πονάνε ευχάριστα. Από πάνω μας, οι αγώνες συνεχίζονταν. Παπούτσια έτριζαν. Σφυρίχτρες ακούγονταν.

Αύριο απλώς χτυπάνε την μπάλα.

Η επιστάτρια έσκυψε και σήκωσε κάτι από τη σκόνη. Μια πράσινη κορδέλα.

«Δική σου;»

Το αγόρι έψαξε το φερμουάρ του σακιδίου του. Ο κόμπος είχε λυθεί όσο σερνόταν.

«Είναι της Νίας», είπε.

Δεν την ξανάδεσε. Την κράτησε απλωμένη στην παλάμη του.

Τη λένε Νία, μας είπε. Είναι οκτώ χρονών και μένει κοντά στο γήπεδό του. Τα βράδια προπονείται στην τέλεια μπασκέτα, γιατί είναι η μόνη που μπορεί να φτάσει. Εκείνος της παίρνει τα ριμπάουντ και της επιστρέφει την μπάλα. Εκείνη μετράει τα εύστοχα σουτ.

«Μερικές φορές φτάνει πριν από μένα, κάθεται πάνω στην μπάλα και με περιμένει. Λέει ότι έτσι την κρατάει δική της.»

Λέει ότι έτσι την κρατάει δική της.

Ακούμπησε την κορδέλα στο γόνατό του.

«Την έδεσε στο διχτάκι για να ξέρουν όλοι ποια μπασκέτα είναι δική της. Μια φορά μου ζήτησε να δω ένα σουτ της. Ξερίζωνα αγριόχορτα. Περίμενε μέχρι να αφήσω κάτω το τσουγκράνι.»

«Μπήκε;»

«Όχι. Είπε ότι δεν κοίταζα σωστά.»

Χαμογέλασε λίγο και ξαναπήρε την τρόμπα.

«Τη βοηθούσα με τα πόδια της. Μετά με τα χέρια της. Μερικές φορές μου το ζητούσε. Μετά από λίγο δεν περίμενα να μου το ζητήσει.»

«Κι εκείνη τι έκανε;»

«Μερικές φορές το δοκίμαζε. Μερικές φορές κρατούσε απλώς την μπάλα και περίμενε να σταματήσω να μιλάω. Εγώ νόμιζα ότι με άκουγε.»

Ήθελε να αγαπήσει εκείνη το παιχνίδι. Είχε αρχίσει να αποφασίζει πώς έπρεπε να μοιάζει αυτή η αγάπη.

Μετά τα μεγαλύτερα παιδιά είχαν αρχίσει να έρχονται τις Κυριακές το βράδυ. Από τις έξι έπαιζαν στις άλλες δύο μπασκέτες, ώσπου να ανάψει η λάμπα του δρόμου.

«Την τελευταία φορά που πήγα, έπαιζε ήδη μαζί τους. Της είχα φέρει τη μικρή της μπάλα. Μου κούνησε το χέρι, αλλά δεν ήρθε.»

Γύρισε την κορδέλα από την άλλη.

«Τη φώναξα. Μου είπε ότι μπορούσα να παίξω κι εγώ. Της είπα ότι δεν ήταν έτοιμη γι' αυτούς. Έχανε την μπάλα κάθε φορά που την πλησίαζαν.»

Έσφιξε την τρόμπα ανάμεσα στα γόνατά του.

«Της έλεγα συνέχεια πού να σταθεί. Μου είπε να σταματήσω. Μετά αστόχησε σε ένα σουτ, κι εγώ της ξαναμίλησα για τα πόδια της.»

«Τι είπε;»

«Ότι την τέλεια μπασκέτα την κρατούσα για τον εαυτό μου. Την έβγαλε από το διχτάκι και μου την έβαλε στο χέρι. Είπε: “Κράτα την τέλεια μπασκέτα σου.”»

«Αλλά εσύ την κρατούσες για εκείνη.»

«Ναι.»

Από πάνω μας ακούστηκε μια μπάλα να πέφτει στο πάτωμα. Την ακούσαμε να αναπηδά μερικές φορές.

«Τη ρώτησα πότε ήθελε να κάνουμε προπόνηση. Είπε ότι μπορούσε να κάνει και μόνη της.»

Άφησε κάτω την τρόμπα.

«Είχα ακόμα την μπάλα της στα χέρια μου.»

Η επιστάτρια πήρε τη φουσκωμένη μπάλα και τη χτύπησε μία φορά στο πάτωμα. Εδώ κάτω ο ήχος ήταν πιο δυνατός.

«Γι' αυτό ήρθα εδώ», είπε. «Να δω πώς μαθαίνουν οι παίκτες. Και οι προπονητές.»

Η επιστάτρια του γύρισε την μπάλα και συνέχισε να δοκιμάζει βαλβίδες.

«Μπορώ να πάρω αυτή;» ρώτησε.

«Ναι. Φέρ' τη πίσω αν η βαλβίδα αρχίσει να χάνει.»

Το αγόρι πέρασε ξανά την κορδέλα από το φερμουάρ, την έδεσε δύο φορές και έσφιξε τον κόμπο.

Ανεβάσαμε τις καλές μπάλες. Στο τελευταίο πήγαινε-έλα, πήρε μία από τη δική μου στοίβα. Ανεβήκαμε αργά, και κανείς μας δεν είπε πολλά.

XII

Η πάσα της επιστροφής

Ως το βράδυ, το γήπεδο του τουρνουά είχε αδειάσει.

Η ομάδα μου είχε γυρίσει στο ξενοδοχείο. Η επιστάτρια έσβηνε τα γήπεδα, μια σειρά φώτα τη φορά, ξεκινώντας από την πιο μακρινή άκρη. Κάποιος είχε φτιάξει μέσα στη μέρα το ρολόι πίσω από τη γραμματεία. Έδειχνε πέντε και δέκα.

Το αγόρι κοίταξε το ρολόι.

«Έχει ακόμα λεωφορείο;»

Κοίταξα τα δρομολόγια στο κινητό μου. Υπήρχε άλλο ένα.

«Αύριο είναι Κυριακή», είπε. «Οι μεγάλοι έρχονται στις έξι.»

Σκεφτόμουν ότι ίσως μπορούσαμε να μείνουμε στο Γήπεδο Ένα μέχρι να χρειαστεί η επιστάτρια να κλειδώσει.

«Θα είναι εκεί η Νία;»

«Συνήθως φτάνει πριν από μένα.»

Πέρασε το λουρί του σακιδίου στον ώμο του. Την μπάλα που είχε φουσκώσει την κρατούσε κάτω από το άλλο του χέρι.

Βρήκαμε την έξοδο τη στιγμή που έσβηνε η τελευταία σειρά φώτων.

Έξω, πούλμαν ομάδων περνούσαν στην άλλη άκρη του πάρκινγκ. Άνοιξε το σακίδιό του. Μέσα υπήρχαν μια μικρή μπάλα κι ένα τσουγκράνι χειρός για να βγάζει αγριόχορτα από τις ρωγμές. Έβαλε ανάμεσά τους την πρώτη μου ζωγραφιά — το γήπεδο με τη μισάνοιχτη πόρτα.

«Δεν την έχω τελειώσει», είπα.

«Γι' αυτό τη θέλω.»

Μετά έλυσε την κορδέλα από το φερμουάρ και την τύλιξε γύρω από δύο δάχτυλα.

«Θα την ξαναδέσεις στην τέλεια μπασκέτα;»

«Θα της τη δώσω. Ας τη δέσει εκεί που θέλει να παίζει.»

Έδειξε τη στάση του λεωφορείου απέναντι. Περάσαμε μαζί.

«Δεν της έχω πει ακόμα ότι λυπάμαι», είπε.

Καθίσαμε στο παγκάκι της στάσης. Η μπάλα ακουμπούσε στα παπούτσια του. Στο τζάμι, τα είδωλά μας κάθονταν δίπλα μας, λίγο πιο σκοτεινά και λίγο πιο μακριά.

Το λεωφορείο είχε καθυστέρηση. Κανείς μας δεν παραπονέθηκε.

Καθίσαμε λίγο ακόμα. Απέναντι, τα φώτα ενός γηπέδου άναψαν το ένα μετά το άλλο. Έσκυψε μπροστά να δει αν ήταν κανείς εκεί.

Το λεωφορείο είχε καθυστέρηση. Κανείς μας δεν παραπονέθηκε.

«Όταν βλέπεις ένα μικρό φωτισμένο γήπεδο τη νύχτα», είπε, «δεν θα ξέρεις αν είναι το δικό μου.»

«Όχι.»

Ίσιωσε την κορδέλα με τον αντίχειρά του.

«Δεν ξέρω αν θα περιμένει.»

Έμεινα δίπλα του. Στον δρόμο δεν υπήρχε ακόμα τίποτα.

Το λεωφορείο έστριψε στη γωνία.

Πήρε την μπάλα. Άπλωσα το χέρι για το σακίδιό του πριν θυμηθώ ότι ήταν δικό του. Με άφησε να το κουβαλήσω ως την πόρτα.

«Θα ξανάρθεις;» ρώτησα.

«Δεν ξέρω.»

Ήταν μια σύντομη, εντελώς συνηθισμένη απάντηση. Δεν είχα να πω κάτι χρήσιμο.

Πήρε το σακίδιο. Στο τελευταίο σκαλοπάτι του λεωφορείου γύρισε και σήκωσε το χέρι. Σήκωσα κι εγώ το δικό μου.

Διάλεξε μια θέση στο παράθυρο και έβαλε την μπάλα στα γόνατά του. Καθώς το λεωφορείο ξεκινούσε, σήκωσε και τα δύο του χέρια στο τζάμι, ανοιχτά, όπως η Λιβ έδειχνε τα δικά της πριν κόψει.

Του γύρισα την πάσα.

Αφού έφυγε το λεωφορείο, έμεινα ώσπου στο τζάμι της στάσης να μείνει μόνο το δικό μου είδωλο.

Για ένα διάστημα, κάθε φορά που γύριζα ένα φύλλο αγώνα, περίμενα μια φωνή δίπλα στον αγκώνα μου.

Τα βράδια που περνάω από ένα γήπεδο με αναμμένα φώτα, σταματάω. Ψάχνω ένα αγόρι που περιμένει να περάσει η ανυπομονησία κάποιου άλλου. Μερικές φορές υπάρχει μόνο ένας επιστάτης που κλειδώνει. Μερικές φορές ακούω μια μπάλα πολύ πριν δω ποιος παίζει.

Δεν ξέρω τι είπε η Νία όταν εκείνος γύρισε σπίτι. Προσπάθησα να το φανταστώ, αλλά όταν ξέρεις μόνο τη μία πλευρά της ιστορίας, αυτό δεν βοηθάει.

Συνεχίζω να προσπαθώ να ζωγραφίσω τον παίκτη που μαθαίνει.

Κάθε εκδοχή είναι ημιτελής. Σε κάθε μία αφήνω την πόρτα λίγο πιο ανοιχτή.